

مقایسه کشت نشا و گیاهک روئیده در شرایط کشت درون شیشه‌ای در خیار گلخانه‌ای

ابولقاسم حسن پور اصطهباناتی

مرکز تحقیقات کشاورزی فارس، زرقان

کشت خیار (*Cucumis sativus* L.) خارج از فصل در بسیاری از مناطق گرمسیر و نیمه گرمسیر کشور گسترش یافته است. در این نوع کشت معمولاً از بذره‌های هیبرید نسل اول (F1) و Gynoic، که منحصراً گیاه گل ماده تولید می‌کنند، استفاده می‌شود. از آنجایی که تهیه بذر و تولید گیاه تا مرحله ۳-۴ برگی مستلزم پرداخت هزینه‌ای نسبتاً بالاست و چون تولید و تکثیر خیار به روش کشت درون شیشه‌ای (in vitro) میسر است، در این پژوهش با استفاده از آزمون T، در ۴ تکرار در یک تونل پلاستیک، عملکرد و زمان برداشت محصول بین گیاهان حاصل از کشت بذر (Seedling) و گیاهان حاصل از کشت تک جوانه (Single Node) مقایسه شد. رقم مورد آزمون مایش خیار گلخانه‌ای Efdal (هیبرید نسل اول و Gynoic) بود.

برای تولید گیاه حاصل از بذر، در گلخانه در هر گلدان یک بذر کشت شد و زمانی که گیاه به مرحله ۳-۴ برگی رسید در تونل پلاستیک در محل اصلی خود کشت گردید. برای تولید گیاه به روش کشت درون شیشه‌ای، از گیاه تک جوانه تهیه و این تک جوانه‌ها در محیط کشت MS-62 به همراه هورمون‌های اسید نفتالین استیک و کاینترین ریشه دار شدند. زمانی که گیاهان رشد کامل کردند و به مرحله ۳-۴ برگی رسیدند به گلدان انتقال یافتند و پس از سازگاری با محیط (Acclimatisation)، همزمان با گیاهان بذری در تونل پلاستیک کشت شدند. فاصله گیاهان روی ردیف از هم ۴۰ سانتیمتر بود و در هر کرت ۱۲۵ گیاه کشت شد. سه روز پس از استقرار گیاه در محل اصلی گیاهان به قیم بسته شدند.

برداشت محصول از سومین هفته پس از استقرار گیاه، در فاصله هر ۲-۳ روز انجام گردید و مطالعات آماری روی برداشت محصول هر هفته انجام شد.

در این پژوهش مشاهده شد که ۹۳ درصد از گیاهان تکثیر شده در شرایط کشت درون شیشه‌ای، با شرایط گلخانه سازگاری یافتند و در تونل پلاستیکی مستقر گردیدند. نتایج نشان می‌دهد که گیاهان روئیده در شرایط کشت درون شیشه‌ای ۱۱/۷۴٪ بیشتر از گیاهان بذری محصول تولید می‌کنند. این گیاهان در هفت هفته اول برداشت، ۴۶/۵۶ درصد از کل محصول خود را تولید نمودند در صورتی که در همین مدت ۴۳/۷۲ درصد از کل محصول گیاهان بذری تولید شد. از آنجایی که تولید بذر این نوع گیاهان نیاز به تحقیقات گسترده و طولانی دارد، با توجه به نتایج این پژوهش می‌توان به جای کاشت بذر از گیاهکهای روئیده در شرایط کشت درون شیشه‌ای استفاده کرد.